

Horizon.taal

Jaargang 40 - nummer 234

November - december 2008

Memoraĵo por niaj geamikoj
(p. 8)

20 jaar Esperantoradio in
Cuba (p. 9)

Taalproblematiek
(p. 10)

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.,
40ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 234 54 33
Epost: horizon.taal#skynet.be
Webstek: <http://www.esperanto.be/fel/nl>.

Abonnementen: 25,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06.

Redactie:

Lode Van de Velde

Medewerkers:

Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert,
André Ruysschaert, Emiel Van Damme, Julia Litvinova, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	12

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

VERLENG JE LIDMAATSCHAP AUTOMATISCH!

horizontaal

Vanaf nu is het opnieuw mogelijk via domiciliëring je lidmaatschap automatisch te laten betalen. Ook de betaling van boeken en abonnementen op tijdschriften kunnen automatisch gebeuren! Zo moet je niet telkens naar de bank en ga je nooit een nummer van Horizontaal (en Monato) moeten missen!

Het lidmaatschap/abonnementsgeld wordt in de maand oktober gedebe- teerd voor het volgende jaar; uiteraard kan dit eender wanneer stopgezet worden. Jouw voordeel is ook, dat je steeds het tarief van het lopende jaar betaalt. Met andere woorden, wanneer het lidgeld opgetrokken wordt, betaal je pas een jaar nadien het nieuwe tarief.

Geïnteresseerd? Bezorg dan het domiciliëringsformulier ingevuld en ondertekend terug aan de Vlaamse Esperantobond vzw, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

INHOUD	
<i>Werkplan 2009</i>	4
<i>Ĝuu kun mi!</i>	6
<i>Memoraĵo por niaj geamikoj</i>	8
<i>20 jaar Esperantoradio in Cuba</i>	9
<i>Taalproblematiek</i>	10
<i>Clubprogramma's</i>	12

Op 28 september j.l. vond de algemene vergadering van de Vlaamse Esperantobond (VEB) plaats. Er waren amper 15 (voornamelijk effectieve) leden aanwezig, die mee discussieerden over de werking en de toekomst van de vereniging. Dit wil eigenlijk zeggen dat de andere pakweg 500 leden niet aanwezig waren. Uiteraard zouden we moeilijk een vruchtbare discussie kunnen voeren met 500 aanwezigen, maar we hadden toch het gevoel dat te weinig leden vertrouwd zijn met de werking van de VEB.

Om dit te verhelpen, hebben we besloten de grote lijnen van het werkplan van de VEB te publiceren in het ledentijdschrift Horizontaal, in plaats van het enkel in Vertikale te laten verschijnen, dat traditiegetrouw het orgaan is voor de zogenaamd actieve leden, dus in het bijzonder voor de bestuursleden van de plaatselijke groepen.

Iedereen die actief wil deelnemen aan de werking, nieuwe ideeën heeft, graag een initiatief wil nemen, zich ter beschikking wil stellen als vrijwilliger, mag gerust contact opnemen met het bestuur. Dit kan via sekretario@fel.esperanto.be of raadpleeg de voorlaatste pagina van dit tijdschrift, waar je nuttige adressen kan vinden.

Werkplan 2009

I. Inleiding

In 2009 zal de Vlaamse Esperantobond naast het promoten van Esperanto als levende taal én als hulptaal in de wereld, zich ook engageren rond talen en talendiversiteit in het algemeen, met bijzondere aandacht voor de bescherming van de linguïstieke rijkdom in Europa en de wereld en met speciale aandacht voor de kleinere talen. Hiervoor wordt nog meer samengewerkt met andere verenigingen.

Naast deze werking naar de buitenwereld toe, zal de Esperantobond uiteraard ook verder

blijven werken aan de levendige Esperantobeweging in Vlaanderen en de wereld, door middel van het verzorgen van programma's, clubactiviteiten, cursussen, evenementen, deelname aan andere activiteiten (cultuurbeurzen enz.), het publiceren en verspreiden van drukwerk, bladen, boeken, enz.

II. Werking

1. Imago en Public Relations

- Infomateriaal verspreiden
- Het infomateriaal en de webstek regelmatig actualiseren
- Uitgave van het tijdschrift Horizontaal verder zetten en verder samenwerken met andere organisaties, zoals Mondo vzw.

2. Vrijwilligerswerking

- Ook in 2009 zal de V.E.B. beroep moeten doen op de inzet van vrijwilligers.
- We pogen de opvang van en werking met vrijwilligers voortdurend te verbeteren.
- Fonds Van Biervliet onderhouden en openstellen voor opzoekingswerk

3. Vorming

- Cursussen in het kader van andere organisaties (Turnhout, Peer) verderzetten.
- Tweedaagse Conversatiemarathon en Esperantocursussen op verschillende niveau's inrichten
- Een artikelenreeks over kleinere talen laten verschijnen in Horizontaal en Monato, waarin de taal zelf wordt besproken, naast de problematiek rond erkenning e.d.

4. Diensten

- Rondreizen voor buitenlandse gasten organiseren
- 4 à 5 boeken uitgeven van bekende auteurs
- Mogelijkheden voorverkoop en/of sponsoring voor de uitgave van boeken onderzoeken

- Een catalogus van eigen uitgaven maken
- De internet-boekwinkel uitbreiden met woordenboeken en leermiddelen van allerlei talen
- Campagne voor ex-abonnees van Monato voortzetten
- Het werven van (ruil)advertenties in Monato/ Horizontaal vergemakkelijken door de leden kant-en-klare instructies en formulieren te bezorgen
- De bekendheid van Monato laten stijgen door beroep te doen op de bereidwilligheid van redacteurs van Esperanto-tijdschriften en organisators van Esperanto-ontmoetingen
- La Jaro (Esperanto-zakagenda) uitgeven
- Nederlandstalige uitgaven van de VEB buiten de Esperantokring promoten
- Taal- en conversatiecursussen inrichten
- Reizen naar Esperanto-bijeenkomsten organiseren

5. Subsidies/inkomsten

- Monato-abonnementenwerving opdrijven
- Diverse subsidie-mogelijkheden onderzoeken

6. Projecten

A. Tentoonstelling sprookjesboeken (LV)

De VEB beschikt over een aantal geïllustreerde sprookjesboeken in ongeveer 50 talen. Deze zullen gebruikt worden tijdens tentoonstellingen voor het algemene publiek; o.a. in januari in de Kunsthumaniora in Antwerpen. De bedoeling van de tentoonstelling is tweërlei:

1) de diversiteit van talen in de wereld tonen, adhv het aantal talen en geschriften in de boeken (o.a., naast de meeste Europese talen, ook Chinees,

Japans, Koreaans, Russisch, Turks, Vietnamees, Twi, Swahili, Arabisch, Afrikaans, Cree, Hiërogliefen...))

2) de diversiteit van culturen in de wereld tonen, adhv de illustraties in de boeken, die van stijl en afbeelding sterk verschillen naargelang de cultuur

B. Talenfestival

Leuven zal opnieuw een talenfestival organiseren met lezingen en/of mini-cursusjes van een vijftiental talen met een tentoonstelling van kunstboeken in zoveel mogelijk talen.

C. Foto/Kunstprojecten (onder meer rond Ipernity)

In 2008 werd reeds begonnen met een samenwerking tussen Ipernity en de Vlaamse Esperantobond voor een fototentoonstelling en ontmoeting van Ipernity-leden. Soortgelijke projecten zullen ook in 2009 worden georganiseerd.

D. Conferentie over (kleinere) talen in Europa

We zullen tijdens het weekend van 26-27 september 2009 (het weekend waarin de Dag van de Talen valt) een conferentie organiseren rond het thema 'minderheidstalen', in samenwerking met taalorganisaties van buiten de Esperantobeweging. De bedoeling is een samenwerkingsverband tussen verschillende taalorganisaties bewerkstelligen.

Er wordt gewerkt vanuit een comité waarin ook andere organisaties zullen zetelen, namelijk het babelcomité, momenteel te vinden op www.taalencultuur.net/babel.

“Education First”

een internationale school voor het Nederlands gevestigd te Antwerpen (Frankrijklei 115, 2000 Antwerpen),

zoekt onderkomen voor haar studenten bij privé-personen (tegen betaling).

Het gaat telkens om een periode van 2 weken.

Voor meer info, contacteer Pieter Vets:
tel.: 03/201 99 20; 0486/468 352; pieter.vets#ef.com.

Horo matena estas horo bona.

Je duono post la oka, merkrede la 17an de septembro, mi ĉekomputiliĝis por daŭrigi la pretigon de la granda Esperanta-Nederlanda vortaro, pri kiu mi jam dum kelkaj jaroj enuigas vin kaj tramuelas la orelojn. Post kvaronhoro mi decidis paŭzi kaj foje iom detale rakonti la frumatenajn travivaĵojn. Mi deziras foje puŝi vian nazon pli proksimen al tia laboro, por ke vi povu kunĝui. Almenaŭ por mi estas ĝuo... eble por iuj el vi pli similos al koŝmaro?

Mi decidis ĉi matene komenci kontroladon de la litero P. En la nuna periodo mi okupiĝas pri enigo en mian tekston de diversaj rikoltaĵoj: listo de komputilaj terminoj, listo de miloj da eŭropaj plantoj, listo de sukaj esprimoj kaj ankaŭ listo de "interesaj" vortoj el la vortaro de Waringhien (esperanta-franca). Mi mem kolektis tiun liston, per sistema tralegado de la tuta Waringhien-libro, kaj poste alfabeto ordigis ĝin. Ordigi? Ja, tio necesas, ĉar Waringhien ordigas laŭ alia sistemo ol PIV (kaj mi, do). Mi jam rakontis antaŭe, ke mi tre miris pri la kvanto da "interesaj" kunmetaĵoj, kiuj ne estas troveblaj en PIV. Sed mi ŝatus foje pli realece, pli palpeble montri al vi kelkajn ekzemplojn. Kaj mi ne trompos! Mi sentrompe pritraktos la unuajn 12 "erojn" el la W-listo.

multepacienca: vere, tiu vorto ne estas en PIV, almenaŭ ne kiel kapvorto (grasa vorto). Ĝi aperas, ĉe pacienca, en ekzempla frazo, el la biblio: Li estas multpacienca kaj indulgema. Interese estas ke Waringhien enmetas ligan "e", kiu certe plifaciligas prononcon. Mi povus traduki "geduldig" ... sed, danke al la franca vorto ĉe Waringhien, kaj van Dale-vortaro Franca-Nederlanda, mi venis ĉe "lankmoedig, taai". Kaj vi tuj komprenos la utilon de mia laboro! Se mi demandus al vi, traduki la nederlandan "lankmoedig" ĉu vi tuj venus kun la simpla esperanta "mult(e)pacienca"?

pacplena: ankaŭ ne en PIV do. Nu ja: "vredevol". Sed, pere de la tradukvortaro, ankaŭ: "rustig, vreedzaam, ongestoord". Se la unua nederlanda traduko, la unua vorto, estas facile kaj tuj esperantigebla, tio eble ne ĉiam estas tiel por la tri aliaj!

nerepacigebla: onverzoenbaar. Neniu problemo eble, sed laŭ mi nepre utila vorto por mencii... precipe se oni pripensas ke ekzistas parenca vorto, pli pozitiva, kiun vi trovas per forigo de la "re" kaj la "on".

limopado: grenspad... sed... se vi serĉos en la dika *van Dale*, vi tute ne trovos la vorton! La dika konas nur "grensweg". Nepre do interese minimume aldoni la kunmetaĵon kun "weg", kvankam la vorto "grenspad" nepre ne estas erara (ankaŭ la dika ne mencias ĉiujn kunmetaĵojn).

sur la militpado: Waringhien mencias tiun vortgrupon, ĉe milito. Verŝajne li ŝatis legi kaj ofte legis rakontojn pri indianoj! Do, vortaristo iom post iom esploras la animojn de siaj kolegoj! Ŝajnas ke ni kiel "pacaj batalantoj" kutimas esti sur la militpado... do la esprimo estas citinda. (op 't oorlogspad; op voet van oorlog?).

sekcia limpado: Kiam mi unuan fojon renkontis la duvortaĵon mi gratis post miajn orelojn! Mi legis la duan vorton: limp-ado, kaj mi pripensis ke mi tute ne konas la verbon limpi. Mi ankaŭ ne trovis la verbon en PIV! Mi renkontis la vortparon tute ekster iu ajn kunteksto. Post iom da tempo mi konsciĝis ke mi mislegis, kaj ke devis esti limpado... La franca vorto komence ne helpis min: "laie forestière". (En W. la duvortaĵo citiĝas ĉe la kapvorto 'sekcio!'). Mi tute ne konis la vorton "laie". Do pere de diversaj vortaroj kaj de inversa (laŭsignifa) serĉado en la dika... mi venis al la tradukoj: "tra, perceelgrenspad (in bos)". Poste mi lernis de Paul, aktiva kaj fanatika puzlemelo, ke la vorto "tra" ofte aperas en krucvortenigmoj.

amaspafado: tir de concentration... mi ne ankoraŭ trovis la ĝustan (militistan) nederlandan terminon! Mi komprenas kaj scias pri kio temas, sed... ne jam trovis la oficialan nederlandan vorton. Se iu leganto scias (inter ni devas ja esti defendantoj de la patrio!) li bv. sciigi al mi. La dika konas "geconcentreerd geschut: op één punt gericht"... mi pensas ke tio taŭgas... se nenio pli preciza estas trovebla.

blovpafilo: sarbacane. Mi dubas ĉu niaj "romanistoj" eĉ konas tiun francan vorton! Sed la vortaro tuj respondas: "blaaspijp, blaasroer, propenschietter, schietbus, klapbus". Sed mi invitas vin foje inversi la aferon. Ĉu vi por la nederlandaj vortoj tuj trovus la blovpafilon?

magazenpafilo: en W. tiu vorto troviĝas ĉe 'magazeno'. Mi notis ĝin por ke mi poste kontrolu ĉu PIV ne forgesis ĝin, kaj efektive PIV ne forgesis ĝin. Mi do tuj forstreku ĝin de mia aldonlisto. Ke ĝi estas en PIV mi tuj konstatas, ĉar en mia nun prilaborata versio absolute ĉiuj kapvortoj de PIV enestas. Sed mi promesis ke mi ne trompu, do mi devas mencii ĝin al vi.

misilpafilo: lance-missiles. Ŝajne ne ekzistas simpla nederlanda traduko, se mi kredas mian F-N-vortaron. Ĝi instruas: "afschietinrichting voor (geleide) projectielen/raketten". Fakte mi opinias ke "oni" ne bezonas tiajn aferojn, do oni ankaŭ ne bezonas vorton por ili... sed mi restu objek-

tiva. Ĉu ne "lanceerinrichting? lanceerplatform? raketlanceerplatforminrichting? (moko! almenaŭ la lasta)."

oblikva, plonĝa, streĉa pafado. Mi instruu al vi iom da franca, ĉar la kono de nia najbara lingvo ŝajne multe malprogresas: "tir d'écharpe, plongeant, de plein fouet". Jes fakvortoj de niaj "pacdefendantoj". Post iom da serĉado du esprimoj estas en la tradukvortaro, la unua kaj la lasta: "schuin vuur" kaj "vlakbaanvuur". La dua ankaŭ estas en la tradukvortaro, ĉe la adjektivo: "plongerend schot". Ĉu vere tiu esprimo ekzistas en nederlanda? Jes, ja, en la dika vi trovos ĝin ĉe la verbo "plongeren"; kaj la dika donas eĉ sinonimon: "borend schot" (kaj verŝajne ankaŭ "dalend schot").

rapidpafa: snelvurend. Tute normala vorto, jes sed tamen citinda.

Tiel mi lasis vin kunĝui, mi esperas, iom de mia matena okupiĝo... kaj ni ĉiam restis en la unua paĝo de la nova P.

P ... de ... petro.

Alvoko: Se iu junulo sentus sin vokita ... kunlabori, sed memstare ... per preparo de inversigo de la trovitaĵoj (por enigi ilin en esperebla iama plivas-tigita N-E) ... li nepre anoncu sin ĉe mi.

WASSALONS VAN OSTA

EKEREN : Markt 10

KAPELLEN : Hoevense Baan 34

BRASSCHAAT : Bredabaan – Van Hemelrijklei 9

Foto montras André Gokan (maldekstre), iama lernanto de la lernejo kaj nun generala sekretario de la junulara sekcio. Isidore (dekstre) estas ankaŭ iama lernanto de la lernejo.

En la Esperanto-lernejo Jules Verstraeten jam instaliĝas de pli ol kvar jaroj tradicio laŭ kiu gelnantoj, ĉu nunaj ĉu iamaj de la lernejo, konstruigas monumenton por memori siajn gravajn geamikojn, kiuj ĉefe helpis aŭ kontribuis al realigo de projekto en la vilaĝo Codji (Koĝi). Du el la geamikoj (Henning Hauge el Danio-Germanio kaj Jules Verstraeten el Belgio) forpasis, sed ili eterne kuŝas en Codji, kie certe neniu forgesos ilin.

(El la revuo "Esperanto en Afriko. Bulteno de la Afrika Komisiono de UEA. Senpage abonebla per sendo de mesagho al <Esperanto-en-Afriko-subscribe#googlegroups.com>)

Pli ol aŭto: perspektivo kaj sinteno

**Veneno
frostigita**

Puraj plezuroj

**Religio en Japanio.
Ĉu budhismo?**

Viziti mikroŝtatojn

Monato

INTERNACIA MAGAZINO SENPENDA

Onafhankelijk, internationaal
tijdschrift over politiek,
economie en cultuur

Maandelijks tijdschrift in de
internationale taal Esperanto;
lezers in 65 landen;
oprichter: Stefan Maul;
27e jaargang;
verschijnt in principe de eerste
van elke maand.

Aboneer nu!
49 EUR / jaar (11 nummers)

Radio Havana in het Esperanto: vriendsstem en vredestaal

Op 24 september werd in Havana de twintigste verjaardag van de Esperanto-uitzendingen van het internationale radiostation "Radio Havana Cuba" (RHC) gevierd, samen met de bevestiging van de Wereld-Esperantovereniging UEA dat Cuba tijdens de zomer van 2010 het 95e Wereld-Esperantocongres mag organiseren.

De feestzitting vond plaats in de zetel van de Cubaanse Vereniging voor de VN (ACNU) en werd georganiseerd door het bestuur van Radio Havana Cuba en de Cubaanse Esperantovereniging, beiden lid van de koepel ACNU, en met deelname van de ereleden van de drie verenigingen.

Pedro Martínez Pérez, vice-voorzitter van RHC en voorzitter van de Pers-Commissie van de ACNU, heeft geluidsfragmenten van de verwelkomingsboodschap van Fidel Castro en van de eminente Carlos Rafael Rodríguez voorgesteld, die opgenomen werden tijdens het 75e Wereld-Esperantocongres in juli 1990 te Havana. De eerste uitzending vond plaats op 11 september 1988.

De voorzitter van KEA, Julián Hernández, heeft op zijn beurt het werk van de bestuursleden en journalisten van het radiostation, die meegewerkt hadden aan de eerste radio-uitzendingen in september 1988, in de verf gezet. Zij droegen namelijk bij tot twintig jaar verslaggeving over Cuba, maar ook tot de verspreiding en de concrete aanwending van de internationale taal Esperanto.

Het Esperanto is de negende taal van Radio Havana Cuba, een openbaar radiostation dat op kortegolf en via internet uitzendt naar alle werelddelen en die een webstek in al deze talen onderhoudt over de situatie van 5 Cubaanse politieke gevangenen in de Verenigde Staten. (<http://www.radiohc.cu/heroes/heroesesperanto.htm>)

wetwater

Brussel over 25 jaar

Het zal een cosmopolitische stad zijn zoals we die voor de wereldoorlogen hebben gekend in Oost-Europa. Het waren steden waar zeven, acht talen werden gesproken. Wel, die meertaligheid, dat is een mooi toekomstbeeld voor Brussel. (*Jan Denys, Brussel deze week, 14.8.2008*)

Frans-Vlaanderen

De recente Franse wetgeving biedt de mogelijkheid om, naast het officiële Nederlands, ook het Franse-Vlaamse dialect aan te leren, dat nog altijd door 80.000 personen gesproken of minstens begrepen wordt. Ter plaatse is men er eerder voorstander van het dialect te leren, omdat dat onmiddellijk bruikbaar is; Engels is hoe dan ook de tweede taal in de regio. De Nederlandse Taalunie wil echter alleen van het Algemeen Nederlands weten en tracht de Franse onderwijsinspectie van dit standpunt te overtuigen. Het Komitee voor Frans-Vlaanderen heeft voor beide standpunten begrip. (*Krant van West-Vlaanderen, 22.8.2008*)

Latijn

Het onderwijstijdschrift „Klasse” meldde dat het aantal leerlingen dat Latijn of Grieks kiest in vijf

jaar met 14 procent gestegen is. In Het Nieuwsblad van 5.9.2008 verschenen enkele interviews met leerlingen. Een citaat: „Als je Latijn kent, kun je zelfs met een Chinees over dieren praten, tenminste als die Latijn kent. Je zegt leeuw in het Latijn en de hele wereld weet wat je bedoelt.”

Golf

LPGA, een vereniging van professionele golfspeelsters, eist vanaf 2009 een behoorlijke kennis van het Engels. In het LPGA-tornooi spelen 478 vrouwen uit 27 landen. Zuid-Korea is, na de Verenigde Staten, het sterkst vertegenwoordigd. Een sponsor uit New-York suggereert dat speelsters daar klacht kunnen indienen wegens discriminatie. (*Der Spiegel, 37/2008*)

Bedreigde talen

Op www.spiegel.de was eind september een uitgebreid artikel te lezen over bedreigde talen. Er wordt gevreesd dat tegen het einde van de eeuw de helft van de huidige ongeveer 6.500 talen zal verdwenen zijn.

(<http://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/0,1518,578602,00.html>)

lambdachialpha

LPGA, een vereniging van professionele golfspeelsters, eist vanaf 2009 een behoorlijke kennis van het Engels.

Luchtvaart

monkeyc.net

Het Belgisch Staatsblad van 22.9.2008 publiceert een koninklijk besluit dat omschrijft welke kennis van het Engels piloten van de burgerluchtvaart moeten hebben. (www.staatsblad.be)

Géén vreemde taal voor kinderen?

Ontwikkelingspsycholoog Ewald Vervaeke vindt dat kinderen tot twaalf jaar neurologisch en psychologisch niet toe zijn aan het leren van een vreemde taal op school. (*NRC Handelsblad*, 25.6.2008, geciteerd in *Nieuwsbrief CVN 3/2008*)

Vlamingen en Walen in het Engels

„Het fantastische Frans van de Vlamingen stelt ook niet veel voor. Waarom schakelen de Vlaming-

en anders direct op het Engels over als ze een Waal ontmoeten? Niet enkel uit politieke overtuiging.” (*Een in België werkende Duitse over de achteruitgaande talenkennis in Vlaanderen, Vacature*, 4.10.2008)

Esperanto

Kroatië

De website van „Zagreba Esperantisto” is volledig vernieuwd. Het artikel „DEC ne estu nur privata kolekto!” (over het Dokumenta Esperanto-Centro en meer algemeen over de toestand van de Esperanto-collecties in Kroatië) is zeker het lezen waard.

(<http://www.zagreba-esperantisto.hr/>)

Muziek

Op <http://kazonamikaro.worsten.org/eo-kazonoj/videofilmetoj.htm> worden enkele honderden liedjes en taalspelletjes verzameld, die voordien verspreid op het internet te vinden waren.

(*ret-info*)

*mats

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto doorgaan. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN – Groep “Esperanto-Antwerpen”

www.geocities.com/esperanto_antwerpen

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.15 uur. Iedereen is welkom.

vrijdag 7 november:

De Japanse poëzie kunst “Haiku” (Lode Van de Velde)

vrijdag 14 november:

Verlag en foto's van het voorbije PSKK-weekend

vrijdag 21 november:

Bernard Larue geeft uitleg bij de “Laatste beelden van Mars” (vervolg van de voordracht van 26 september)

vrijdag 28 november:

Concert van de Argentijnse zanger Alejandro Cossavella

vrijdag 5 december:

Voordracht over “geluid” (Kevin De Laet)

vrijdag 12 december:

Conversatieronde

vrijdag 19 december:

Zamenhooft met Nederlandse gast Robert Von dem Borne die ons vermaakt met zijn muziek tijdens een feestelijke maaltijd. De feestzaal van de club opent zijn deuren om 19h30 met een aperitief bij het binnenkomen.

Uw bijdrage voor deelname is 19 EURO. Gelieve vooraf in te schrijven.

vrijdag 26 december:

Geen vergadering

BRUGGE - Paco kaj Justeco

Wie onze elektronische circulaire wil ontvangen, kan dit via een eenvoudig mailtje aanvragen aan Heidi.Goes#gmail.com. Deze verschijnt 4 tot 6 keer per jaar.

Voor verdere info, gelieve Johan Van Eenoo (050 20 84 42) of Heidi Goes (050 67 51 78) te contacteren.

zaterdag 13 december (15-17u):

Literair koffie- en theebronsje ter gelegenheid van Zamenhofdag. Welk Esperantoboek of -gedicht vind jij het mooiste? Jij mag het komen vertellen of voordragen ten huize Heidi Goes (Assebroeklaan 2, 8310 Brugge).

Breng je boek mee! Graag verwittigen op 050/675178 (enkel 's avonds).

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo

<http://users.belgacom.net/EBG>

Opgelet: nieuwe vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliardstraat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij metrostation Maelbeek. Aangezien dit gebouw tot de Europese Instellingen behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden.

Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14, helene.falk#skynet.be

GENT – La Progreso

<http://www.esperanto.be/gent>

Vrijdag 28 november:

Voordracht Roland Rotsaert over de uitgever Witteryck.

KALMTHOUT - La Erikejo

<http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index.htm>

Bijeenkomsten vinden telkens plaats vanaf 20 uur

in het Parochiecentrum van Heide (naast de kerk, vlakbij het NMBS-station Heide) tenzij anders vermeld.

Donderdag 20 november:

2de Woordenschatavond (Anita Scheenaerts); Breng je woordenboek mee (en zoek als voorbereiding) vijf (nuttige) Esperantoworden waarvan je denkt dat de anderen ze niet kennen!

Donderdag 18 december:

Jaarlijks avondmaal van "La Erikejo". Daarna lezing in het Nederlands. Familieleden en vrienden zijn ook van harte welkom! Aanmelden ten laatste op 11 december 2008 bij de secretaris.

Mireille Storms, Douglaslaan 14, 2950 Kapellenbos - 03 666 83 19 / mireillestorms@hotmail.com.
Restaurant "Calluna", Heuvel 12, Kalmthout - 03 666 85 81 - 19u :Aperitief aangeboden door la Erikejo 19.30: Aan tafel.

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"

Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

**KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo**

esperanto.kortrijk#esperantoland.org

LEUVEN - Esperanto 3000

<http://www.esperanto.be/esperanto3000>

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven.

Info: Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320, Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12.

rogergoris#versateladsl.be

12 november:

Voordracht over Saturnus

10 december:

Over de bloemetjes en de bijtjes

OOSTENDE - La Konko

Cursus voor gevorderden : elke maandag van 14u30 tot 16u30

Gespreksavonden : op woensdagen 8 en 22 oktober, 12 en 26 november, 10 december telkens 19-21u

Donderdag 27 november om 19u: concert door Alejandro Cossavella uit Argentinië. Dat is een 43-jarige Argentijn uit Bariloche (Patagonië) die op toernee komt naar Europa. In ons land zal hij optreden in Namur, Brussel, Oostende en Antwerpen. Hij zingt in het Esperanto, maar ook in zijn eigen taal.

Zondag 7 december om 12u: Zamenhoffeest. Er wordt een koude schotel verzorgd, er is een tombola en er zijn sketches.

Alle activiteiten gaan door in de Vercamersschool, Northlaan 14 te Oostende. Meer info : Marc Cuffez, voorzitter via 0486 362365 of marc.cuffez#telenet.be; Flory Witdoeck, ondervoorzitter via 059 702914 of flory2#witdoeck.be

TIENEN – La Hirundo

<http://home.tiscali.be/lahirundo/>

Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen.

Tel en fax: 016 / 81 52 46,

e-post: bert.boon#skynet.be

ROTTERDAMO

Roterdama Esperanto-Societo "Mercurio"

Kunvenoj: la unuan kaj trian merkredojn, escepte de julio kaj aŭgusto, en la Centra Oficejo de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam. Tel. 010-436 1044.

5 novembro: Vivanta Gazeto

19 novembro: Tradukado

RADIO-UITZENDINGEN IN HET ESPERANTO.

Op <http://www.akueck.de/eodx.htm> vind je een volledig overzicht van de frequenties en tijdstippen van de radio-uitzendingen.

Consulteer hier het archief van registreerde uitzendingen: <http://radioarkivo.org>

La vivon de Lidia Zamenhof, plej juna el la tri Zamenhof-infanoj, stampis la du mondmilitoj. La unuan ŝi travivis adoleske kaj dum la dua ŝi pereis koncentreje. Ŝiaj en tiu ĉi volumo kolektitaj artikoloj, paroladoj kaj fikciaj verkoj pentras unikan bildon de la periodo intermilita. Ili sumiĝas al granda, arda prediko por la esperantistojn savi kaj mobilizi. Ŝi volis ilin savi de la regantaj naziismo, rasismo kaj aliaj materiismaj ideologioj. Kaj ŝi sopiris vidi ilin fermenti la venon de paca kaj justa estonteco pri kiu revis ŝia patro kaj kiun profetis ŝia religio.

Lidja Zamenhof apartenas al la idea, intelekta kaj kultura elito de la Esperanto-komunumo. Tiukaŭze tio kion ŝi postlasis devas esti alproprigita kaj konsistigi gravan parton de ĝia kulturo... Publikigon por la unua fojo kaj en unu volumo de la kolektitaj artikoloj, paroladoj, leteroj kaj kelkaj aliaj dokumentoj plume de Lidja Zamenhof, ankaŭ kelkaj artikoloj pri ŝi, oni devas konsideri gravan paŝon ebligantan ne nur al la esplorantoj de la historio kaj kulturo de la Movado, sed entute al la esperantistaro konatiĝon kun la postlasaĵo de Lidja, avana kultur-kreintino.

Zofia Banet-Fornalowa

... kliniĝante sur la vivo, sur la agado de Lidia, mi miris fronte al la pura idealismo kiu estis la ŝia. Esperanto, ne nur la lingvo, sed ĉefe ĝia Interna Ideo, kompletigata de la bahaisma Kredo, plenigis la vivon de Lidia ..., kiu dediĉis sian vivon al la estontaj pli lumaj tagoj de la homaro.

Louis C. Zaleski-Zamenhof

www.retbutiko.net

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN *Esperanto-Antwerpen*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen#esperanto.be

BRUGGE *Paco kaj justeco*, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge, tel. (0)50 675178, heidi.goes#gmail.com

BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14, E-post: helene.falk#skynet.be

GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoïtlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, E-post: gent#esperanto.be

KALMTHOUT *La Erikejo*, Mireille Smet-Storms op 03 666 83 19 of via mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: esperanto.kortrijk#esperantoland.org
- Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.

LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris#versateladsl.be.

LIMBURG *Limburgse Esperantovereniging* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters#skynet.be.

LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain#skynet.be.

OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm)

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46, e-post: bert.boon#skynet.be.

TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post: dan.vanherpe#pandora.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Joh.Heijstra, Breedelaan 69, 1851 MB Heiloo, tel.(072)5332344.

ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.

APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.

BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.

DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.

DEN HELDER *Esperanto-klubo Den Helder*, Kruiszwijn 1205, NL-1780 LE Den Helder.

DEVENTER zie ALMELO.

EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.

ENSCHDE (NEJ-sekcio) De Vluchtstraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.

GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88.

HAARLEM-HEEMSTED *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.

HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.

'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.

HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.

KAPELLE Zelanda Esperanto-grupo Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.

LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus#zonnet.nl

ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.

TANEF/La Migranto Aad Demmendaal-o/d Brouw, Boekenrode 11, NL-3085 JA Rotterdam. E-post: a.m.demmendaal#planet.nl.

TERNEUZEN Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.

VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG

WIJLRE Esperantogroep Mamolando, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.

ZAANDAM Esperantocentrum PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

ZEEUWS-VLAANDEREN: Det Koning, van Speykstraat 19, 4535 BN Terneuzen, tel.: 0115 – 694 670, E-post: det#digitalplaygrounds.com

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax: 03 234 54 33. Epost: info#fel.esperanto.be. Internet: www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 Epost: fleja#esperanto.be.

ILEI-Belgio: Iwona Kocieba, Graaf de Fienneslaan 54, BE-2650 Edegem, iwona.kocieba#telenet.be

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta EsperantoLigo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein, 17 B-3300 Kuntich- Tienen, stein.hautekees#advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. Epost: mardelforge#brutele.be.

Belga Esperanto Fervoijista Asocio (Sporwegesperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel:059 50 18 25.

EsperantoNederland, Tulpstraat 110, 2841 AE Moordrecht (Nederland), Tel.: 0182-374058, E-post: sekretario#esperanto-nederland.nl.

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. Epost: uea#inter.nl.net.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo@yahoo.com

Ondervoorz.: Flory Witdoeckt, Wapenplein 17 - 8, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory#witdoeckt.be

Penningm.: Helena Van der Steen, Turnhoutsebaan 459, 2140 Borgerhout, h.vdsteen#scarlet.be

Secretaris: Kevin De Laet, Muizenstraat 5/3, 2060 Antwerpen, KevinDL@hotmail.com

Bestuurslid: Walter Vandenkieboom, Wapenplein 17 - 8,, 8400 Oostende, 059/70.29.14

Bestuurslid: Bart Demeyere, Albert Dyserynckstraat 28, 8200 Brugge bart.demeyere#esperanto.be

Bestuurslid: Yves Nevelsteen, Koning Albertlaan 147, 9000 Gent. Tel. 09/3307156, yves.nevelsteen#telenet.be

‘Talpočasisto’, tiel la ĉefrolulo estis nomita en Rumanio, ĉar laŭ ordono de la patrino li strangolis vivantan talpon. Ŝi estis konvinkita ke per tiu ago la filo ricevos la povon necesan por sukcesi dum la tuta vivo.

En 1975 li, plenkreska, fuĝas al Nederlando por eskapi la diktaturon de Ceaușescu. Post la falo de la diktatoro li revenas por viziti la patrinon mortantan. Tiam ŝi konigas al li la sekreton pri lia deveno, kiu estas ĉe la bazo de la stranga maltrankvileco kiun li montris ekde plej frua juneco.

Stefano Lang naskiĝis en Transilvanio en 1945. Post la alveno en Nederlando, en 1975, li studis en la Lernejo por Ĵurnalistiko en Utreĥto. Lang verkis eseojn kaj artikolojn pri la politika evoluo de Rumanio.